FEMUNDLØPET AS
Tollef Bredals vei 13
7374 RØROS

Deres ref:
Vår ref: 2022/025896
Dato: 12. mars 2022
Org.nr: 985399077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

Mattilsynet

INSPEKSJONSRAPPORT MED VARSEL OM AT VI VURDERER Å GI DERE PÅLEGG OM Å LEGGE BEDRE TIL RETTE FOR VETERINÆRKONTROLL AV HUNDER

Vi viser til inspeksjonen hos FEMUNDLØPET AS 2. februar 2022 - 7. februar 2022.

Inspeksjonen ble utført av seniorinspektør May Helene Hetta og seniorinspektør Odd Arild Haugvold. Daglig leder Femundløpet AS Jon Anders Kokkvoll, TD og DVK Anne-Grete Sætrang og sjefsveterinær Arild Jøssund var til stede under inspeksjonen.

Inspeksjonen omfattet

- Femundløpet AS

Dette brevet inneholder en tilbakemelding om hva vi observerte under inspeksjonen. I tillegg varsler vi om at vi vurderer å gi dere pålegg om å legge bedre til rette for at løpsveterinærene får tilstrekkelig tid til å utføre den obligatoriske undersøkelsen av alle hunder ved målgang. Vi sender dette varselet fordi dere skal få anledning til å gi en uttalelse før vi avgjør om det skal fattes et enkeltvedtak.

Frist for å gi uttalelse:
Dersom dere er uenige i pålegget som vi varsler eller har andre merknader til dette brevet, ber vi om at dere gir tilbakemelding til oss så raskt som mulig, og senest innen 1.april.2022. Etter denne datoen vil vi vurdere eventuelle tilbakemeldinger som dere kommer med, og avgjøre om vi skal gi det pålegget som vi varsler om i dette brevet.

Oppsummering av inspeksjonen
Mattilsynets tilsynsteam for langdistanse hundeløp har i år hatt fokus på etterlevelse av det nye konkurransedyr- regelverket (Forskrift om velferd for hest og hund i konkurranser-FOR-2020-12-09-2647).
I forbindelse med årets løp har vi kommunisert med arrangør, løpets veterinærer (Racevets), dyrevelferdskontrollør (DVK), teknisk delegert (TD) og kjørere. Vårt fokus har vært om arrangør legger til rette for god dyrevelferd i forbindelse med løpet. Vi har også sett på enkeltspann og vurdert om kjøringen legges opp i forhold til god velferd for hundene.

Før løpsstart deltok vi på beredskapsmøte med Femundløpet, kommuneoverlege og politiet. Vi deltok også på et møte med Femundløpet og TD- apparatet.
Vi fikk opplyst at Racevets i år besto av 14 veterinærer.

Under løpet var vi tilstede på deler av starten og ved målgangen i klassene F450, F650, F200 og F-junior. Utover i løpet besøkte vi sjekkpunktene (CP) Søvollen og Tolga, samt Camp Tynsetingen som er en dog-drop for F450. I tillegg vi var ute flere plasser i løpstrasèen og observerte spann. Gjennom løpet fulgte vi med på resultatservice, samt sendingene på Direktesport.no.

Tilsynsteamet observerte ved målgang spann som kom inn med halte hunder. I tillegg ble det observert et spann som kom i mål med svært slitne og medtatte hunder.
Under målgangen for vinnerne i klassene F200, F-junior og F450 så vi at det ikke var tilstrekkelig antall veterinærer tilstede for å gjennomføre den obligatoriske veterinærundersøkelsen av alle hundene.

Mattilsynet har, også ved tidligere løp, erfart at kommunikasjon mellom TD og løpveterinærer kunne vært bedre. Vi mener at det er korrekt å vurdere om dette kan utbedres noe.

Mattilsynet synes at Femundløpet 2022 ble godt gjennomført og i tråd med det nye konkurranseregelverket. Vi ser at dere i stor grad selv gjør gode evalueringer av løpet som en helhet og stadig tilstreber forbedringer.

Se informasjon om hva vi vurderer å gi pålegg om nedenfor.

Følgende ble kontrollert:

- Beredskap for førstehjelp: i orden.
- Påbud om merking og dokumentasjon: i orden.
- Utforming og vedlikehold av konkurranseområdet: i orden.
- Forhold som kan skade dyrene - forbud mot gjennomføring av konkurranser: i orden.
- God dyrevelferd under trening og konkurranser. Se varsel nedenfor.
- Påbud om dyrevelferdskontrollør: i orden.
- Fasiliteter for dyrene: i orden,
- Påbud om reglement: i orden
- Dyrenes egnethet til å gjennomføre trening og konkurranser: i orden.
- Tilrettelagte løyper og traseer: i orden
- Påbud om stevneveterinær utnevnt av arrangøren: i orden.

Vi viser til tilsynskvittering av 21.februar.2022 hvor observasjonene vi gjorde under inspeksjonen er gjengitt.

Vi vurderer å gi dere pålegg om å legge bedre til rette for veterinærkontroll av hunder ved mål
Pålegget vil medføre at Femundløpet AS må legge til rette for at løpsveterinærer får mulighet til å gjennomføre en grundig sjekk av alle hunder under den obligatoriske undersøkelsen ved målgang. Det skal være mulighet for veterinæren å få tilstrekkelig tid for å dokumentere undersøkelsen i veterinærhåndboka og eventuelt varsle arrangør og/eller TD.

Vedtaket vil bli fattet med hjemmel i forskrift om velferd for hest og hund i konkurranser § 10 Hvordan arrangørene skal sikre dyrene mot unødvendige belastninger Jamfør dyrevelferdsloven §§ 3 og 26, samt konkurransedyrforskriften §§ 4 og 9.

Det er dyrevelferdsloven § 30 som gir Mattilsynet hjemmel til å fatte vedtak når denne bestemmelsen er brutt.

Reglene som gjelder for arrangørs plikter i forhold til å tilrettelegge for god dyrevelferd
Det står i konkurransedyrforskriften § 4 at d*yr som trenes til eller brukes i konkurranser, skal sikres god velferd.*
Dyrene skal ikke med hensikt utsettes for press eller metoder som påfører dem frykt, skade eller andre unødvendige belastninger.
Dyr skal ikke utsettes for aktiviteter under trening og konkurranser som kan svekke respekten for dyr eller vekke allmenne etiske reaksjoner.

Videre står det under § 9 at d*yr som meldes til og brukes i konkurranser, skal være merket på en måte som gir sikker informasjon om identiteten til dyret.*
Påbudte dokumenter om identiteten til dyret og om dyrets helse og behandlinger skal følge dyret og alltid være tilgjengelig for kontroll i forbindelse med konkurranser.

I § 10 står det hvordan arrangørene skal sikre dyrene mot unødvendige belastninger. *Arrangørene skal sikre at alle dyrene kan få nødvendig ly, hvile, stell, fôr og vann i konkurranseområdet før, under og etter konkurransen. Dyr som skades innenfor det tidsrommet som omfattes av stevnet skal få nødvendig førstehjelp.*

Vi har observert:
Veterinærhåndbok følger spannet gjennom hele løpet og fremvises TD og løpsveterinær på alle CP og ved målgang. Drop-dog bok følger handler-bil eller med gjensatte hunder under hele løpet. Begge bøkene skal i følge FL leveres inn til arrangør etter løpet, dette selv om deltaker bryter løpet underveis. Vi ble gjort oppmerksomme på at mange deltakere ikke leverte inn Drop-dog boken etter løpet. Det ble fortalt at dette ikke hadde blitt kommunisert godt nok ut til veterinærene som sto på målgang.

Det er løpsveterinærer på samtlige CP og på målgang. Enkelte CP har obligatorisk veterinærundersøkelser av alle hunder. Denne undersøkelsen dokumenteres i veterinærhåndboken og evt re-sjekk skal signeres av veterinær før spann forlater CP.

Under lørdagens målgang av vinnerne i klassene FL450, FL 200 og FJ junior ble det observert at mange spann kom inn samtidig. Veterinærundersøkelse ble utført av to veterinærer. Etter hvert kom det en tredje veterinær. Vi observerer at enkelte veterinærhåndbøker inneholder mangelfulle registreringer i forhold til hva som ble beskrevet i ettertid. Mattilsynet varslet sjefsveterinær om spann der vi observerte hunder med avvik på målgang. Vi fikk opplyst at det ble opprettet jury-sak i tre tilfeller som gjelder dyrevelferd. Derav har en av disse blitt oversendt til sanksjonsutvalget i Norges Hundekjørerforbund.

Mattilsynet vurderer dette slik:

Mattilsynets foreløpige vurdering er at Femundløpet AS må legge til rette for at den obligatoriske veterinærundersøkelsen ved målgang kan gjennomføres tilstrekkelig grundig for at dyrevelferden kan ivaretas og dokumenteres.

Under løpets målgang lørdag 5.februar.2022 så vi at det var mange spann som kom inn på samme tid. Det var kun 2 veterinærer til stede for å utføre veterinærundersøkelse av hundene.

Mattilsynet har etter at løpet var avsluttet, intervjuet veterinærer, lest rapport fra dyrevelferdskontrollør, og sett på registreringer i veterinærhåndboka til enkelte kjørere. Vi ser at det ikke er samsvar i det som fortelles muntlig, og det som er skrevet i veterinærhåndboka. Vi har blitt opplyst om at drop-dog bøkene ikke ble samlet inn fordi de på målgang ikke visste det var deres oppgave.

Vi observerte at det kom inn et spann som bar preg av å være kjørt for hardt og enkelte spann med halte hunder. Veterinærene fikk liten anledning til å ta en grundig sjekk av alle hunder som kom inn. Mattilsynet varslet sjefsveterinær om spann som Mattilsynet observerte avvik på, som ble håndtert av arrangør.

Det har under intervju av veterinærer kommet fram at ettersom det var mange spann som kom inn samtidig, medførte dette liten tid til å få undersøkelsen godt nok dokumentert i veterinærhåndbøkene. Vi går ut i fra at tidspress var årsaken til dette. På dette tidspunktet burde det vært flere veterinærer ved målgang, slik at alle hundene kunne sjekkes grundig, og at journal kunne skrives med god nok kvalitet i forhold til observasjoner som gjøres. I forskriften står det i § 9 at påbudte dokumenter om identiteten til dyret og om dyrets helse og behandlinger skal følge dyret og alltid være tilgjengelig for kontroll i forbindelse med konkurranser. Det er viktig at hundenes helsetilstand dokumenteres tilstrekkelig for å kunne ivareta hundenes velferd under løpet.

Mattilsynet har etter tidligere løp bemerket at løpets eget regelverk ikke ser ut til å håndheves med tanke på halte hunder. I år så vi tre spann som kom inn til målgang med enkelte halte hunder. Disse varslet Mattilsynet om til sjefsveterinær, som tok dette videre opp med arrangør. Vi observerer at de sakene som Mattilsynet har varslet om har blitt fulgt opp som jurysaker. Det er positivt at regelverket etterleves slik at det kan bidra til å skape gode holdninger som er til det beste for hundene.

Det er viktig for dyrevelferden at arrangør legger tilrette for god dialog mellom veterinærer og TD apparatet, slik at regelverksbrudd blir fulgt opp i alle tilfeller der det er avvik på hundene. Arrangør skal legge til rette for at veterinærkapasiteten er tilpasset løpets gjennomføring. Gode rutiner for varsling, rolleavklaringer og dialog er av betydning for at dyrevelferden kan følges opp.

Det er et brudd på konkurransedyr-forskriftens bestemmelser når arrangør ikke har tilrettelagt tilstrekkelig for veterinærundersøkelse ved målgang. Det er også et brudd på etterlevelse av Femundløpet sitt eget regelverk. Vi mener det er nødvendig at dere retter opp i dette regelbruddet.

Viser til veileder for forskrift om velferd for hund og hest i konkurranser:
Arrangørorganisasjonene skal sørge for at arrangørene har reglementer med de nødvendige bestemmelsene, og at reglementene blir håndheva.
Alle organiserte konkurranseformer for hest og hund er i dag omfatta av reglementer. Arrangørorganisasjonene har ansvaret for å sørge for at disse reglementene oppfyller kravene i

konkurransedyrforskrifta fra 1. juli 2021. Brudd på reglementene skal følges opp av arrangørene. Tilfellene kan også følges opp av Mattilsynet, som fører tilsyn med at konkurransedyrforskrifta følges.

Hvordan skal dyra trenes og brukes?
Se dyrevelferdsloven § 26 første ledd bokstav c og konkurransedyrforskrifta § 4. Hester og hunder skal sikres god velferd både under trening og i forbindelse med konkurranser. De skal ikke med hensikt skremmes eller skades. Andre påførte belastninger enn frykt og skade er også forbudt så lenge de er unødvendige for treninga eller konkurransen Dyra skal ikke latterliggjøres eller på annen måte utsettes for aktiviteter som kan svekke respekten for dyr eller vekke allmenne etiske reaksjoner.

Hvilken tilstand skal dyra være i?
Se dyrevelferdsloven § 26 første ledd bokstav a og konkurransedyrforskrifta § 5. Dyreholderen eller andre som er ansvarlig for dyret, må før treninga eller konkurransen vurdere dyrets helse, fysikk, alder, tilvenning og andre egenskaper opp mot hvor krevende aktiviteten sannsynligvis blir for dyret. Det skal kunne tåle treninga eller konkurransen uten å bli utmatta, sykt eller skada. Hesten eller hunden er utmatta når den er så sliten at den har vanskelig for å ta seg inn igjen etter belastningen. Dyr skal være tilstrekkelig trent før de brukes i konkurranser. Dyret må ha blitt trent på det som er nødvendig for å gjennomføre konkurransen uten unødvendige belastninger. Det kan være kondisjon, styrke eller ferdigheter, alt etter hva slags konkurranse det er snakk om. Det er forbudt å trene eller konkurrere med sjuke eller synlig drektige dyr. Forbudet omfatter også skadde dyr, men bare i tilfeller hvor skaden vil forårsake unødvendige belastninger. Et dyr som for eksempel er halt eller har feber, kan verken trenes til eller brukes i konkurranse. Derimot kan et dyr med for eksempel et sår som ikke gjør dyret halt, eller som påvirker det negativt på andre måter, både trenes til og brukes i konkurranse. Et dyr er helt klart sjukt eller skada når en veterinær har påvist det. Men dyret må også regnes som sjukt eller skada hvis dyreholderen eller den som skal trene eller konkurrere med dyret, bør forstå at dyret er i en slik tilstand.

Vi mener at det vil være rimelig at dere legger til rette for bedre etterlevelse av eget regelverk innen angitt frist.

1. februar 2023

Se også vedlagte informasjon om regelverk og rettigheter.

Med hilsen

Ingrid Elisabeth Bjerke-Matsson
avdelingssjef

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.
Dokumenter som må ha signatur blir i tillegg sendt i papirversjon.

Vedlegg:
Regelverk og rettigheter
Uttalelse til varsel om vedtak

Regelverk og rettigheter

Mattilsynet kan føre tilsyn og fatte nødvendige vedtak
Mattilsynet har hjemmel til å føre tilsyn og fatte nødvendige vedtak i dyrevelferdsloven § 30.

Du har rett til å få veiledning om regelverket og saksbehandlingen
Du har rett til å få veiledning om regelverket og saksbehandlingen. Dette betyr at du kan kreve å få vite hvilket regelverk som gjelder, hvor du finner regelverket og hvordan dette regelverket skal forstås. Du har også rett til å få vite hvordan saken din behandles og hvilke rettigheter du har i den sammenheng. Men vi kan ikke gi konkrete råd om hvordan du skal oppfylle regelverket. Plikten til å veilede følger av forvaltningsloven § 11.

Du har rett til å uttale deg
I dette brevet har du fått forhåndsvarsel om at vi vurderer å fatte enkeltvedtak. Du har rett til å uttale deg hvis du mener at noe i forhåndsvarselet er feil, at vedtaket er unødvendig, urimelig eller umulig å gjennomføre. Du bør også si fra hvis du allerede har rettet opp avviket. Du må sende uttalelsen til oss innen **1. april 2022**.

Du har rett til å se saksdokumentene
Du har også rett til å få innsyn i saksdokumentene. Innsynsretten følger av forvaltningsloven §§ 18 - 21.

Vi har vurdert saken etter dette regelverket

- Lov 19. jun. 2009 nr. 97 om dyrevelferd (dyrevelferdsloven)
- FOR 2020-12-09 nr 2647: Forskrift 9. des. 2020 nr. 2647 om velferd for hest og hund i konkurranser (forskrift om velferd for hest og hund i konkurranser)

Vi har funnet brudd på disse bestemmelsene:

- Forskrift om velferd for hest og hund i konkurranser § 4 Hvordan dyrene skal trenes til og brukes i konkurranser

Mattilsynet Avdeling Glåmdal og Østerdal
v/ Odd Arild Haugvold
Felles postmottak, Postboks 383
2381 Brumunddal

Deres ref:
Vår ref:
Dato:
Org.nr:

UTTALELSE TIL VARSEL OM VEDTAK

Det vises til varsel om vedtak fra Mattilsynet, Avdeling Glåmdal og Østerdal gitt i rapport datert 12. mars 2022 med saksnummer 2022/025896 med uttalerett innen 1. april 2022.

Uttalelse fra: FEMUNDLØPET AS

Uttalelse

Her gis tilføyelser og bemerkninger som har betydning for saken / beskrivelse av tiltak som er utført / skal utføres.

☐ Eventuelt ytterligere opplysninger, som for eksempel kopi av utfylt avviksskjema, gis i vedlegg.

Varslet vedtak	Vedtaket skal oppfylles innen	Uttalelse
Pålegget vil medføre at Femundløpet AS må legge til rette for at løpsveterinærer får mulighet til å gjennomføre en grundig sjekk av alle hunder under den obligatoriske undersøkelsen ved målgang. Det skal være mulighet for veterinæren å få tilstrekkelig tid for å dokumentere undersøkelsen i veterinærhåndboka og eventuelt varsle arrangør og/eller TD.	1. februar 2023	

Sted:
Dato:

.....
Ansvarlig for virksomheten